

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1941/2016
29.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић, Биљане Драгојевић, Миломира Николића и Слађане Накић-Момировић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Љубомир Михаиловић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Бранкица Микић, адвокат из ..., ради регреса трошкова издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4111/16 од 27.07.2016. године, у седници одржаној 29.12.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4111/16 од 27.07.2016. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Основног суда у Смедереву 2П 2090/2013 од 16.12.2015. године у ставу првом и трећем изреке и пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4111/16 од 27.07.2016. године којом је потврђена првостепена пресуда у наведеном делу, тако што се одбија као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се тужени обавезе да јој на име трошкова издржавања заједничког детета ВВ из ..., исплати износ од 450.267,00 динара са законском затезном каматом почев од 14.06.2013. године па до исплате, а тужиља АА из ... се обавезује да туженом ББ из ... на име трошкова парничног поступка исплати износ од 135.504,00 динара у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву 2П 2090/13 од 16.12.2015. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиљи по основу права регреса на име трошкова издржавања детета, ВВ из ..., исплати износ од 450.267,00 динара са законском затезном каматом почев од 14.06.2013. године, као дана подношења тужбе, па до исплате, а у року од 15 дана. Другим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев преко досуђеног износа а до траженог износа од 580.000,00 динара, са каматом од 14.06.2013. године па до исплате. Трећим ставом изреке, тужени је обавезан да тужиљи накнади парничне трошкове у износу од 132.114,00 динара, у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4111/16 од 27.07.2016. године, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена у ставу првом и трећем изреке.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију у смислу члана 404. ЗПП, а због погрешне примене материјалног права указујући на потребу да се размотри споро право питање у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе и новог тумачења права.

Врховни касациони суд је оценио дозвољеност ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку и нашао да су испуњени услови да се о овој ревизији туженог одлучује, као изузетно дозвољеној. Одредбом члана 404. ЗПП предвиђено је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права.

Основ за примену наведене законске одредбе, по наводима ревизије је у чињеници да у погледу круга лица која имају право на регрес за дато издржавање из члана 165. Породичног закона у пракси Врховног касационог суда и Апелационог суда у Београду, који је о том питању заузео право схватање на седници свих судија дана 01.10.2013. године, постоји различито тумачење, прилажући и одлуку Апелационог суда у Београду Гж 7279/15 од 06.07.2016. године. Закључујући да су ови наводи ревизије основани, Врховни касациони суд је прихватио предлог ревидента да се о његовој ревизији одлучује, као о изузетно дозвољеној у смислу наведене законске одредбе, како је одлучено у ставу првом изреке ове пресуде.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је природни – биолошки отац ВВ из ..., рођене ... године од мајке АА из ..., тужиле у овој парници, како је и утврђено правноснажном пресудом Вишег суда у Београду 4П2 152/2012 од 24.01.2013. године, којом је утврђена и обавеза туженог да доприноси издржавању тужиле у тој парници, ВВ, почев од 01.11.2012. године. До тада је њеном издржавању доприносила само мајка, тужилца у овој парници. Очинство туженог утврђено је по тужби детета ВВ, када је навршила 18 година и мајке овде тужиле, а пре тога, против туженог по том основу није вођен никакав поступак. Заједничко дете странака рођено је из ванбрачних партнерских односа странака у овој парници, у време када су обоје били разведени од супружника из ранијих бракова, из којих имају још по једну ћерку. Суд је утврдио потребе заједничке ћерке странака у периоду када је она била малолетна, као и могућности странака,

као њених родитеља да доприносе њеном издржавању. Тужила је у време пресуђења имала ... година, а тужени ... година. Обоје су сада у пензији.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, побијаном пресудом је делимично усвојен тужбени захтев и тужени обавезан да исплати износ од 450.267,00 динара, на име дела трошкова издржавања које је сносила тужила од јуна 2003. године закључно са новембром 2012. године, док је тужбени захтев по том основу а за период од рођења заједничког детета странака до јуна 2003. године, тужбени захтев одбијен због застарелости. Судови су закључили да одредба члана 165. Породичног закона даје тужили право на накнаду дела трошкова издржавања заједничке ћерке странака, независно од чињенице да је тужени за њено рођење сазнао тек у поступку који је против њега поведен тужбом ради утврђивања очинства.

Основано се ревизијом туженог указује да се наведени став нижестепених судова заснива на погрешној примени материјалног права.

Наиме, за оцену основаности тужбеног захтева родитеља за накнаду учињених трошкова издржавања од другог родитеља, поред одредби члана 165. Породичног закона који су применили нижестепени судови, меродавне су и одредбе чланова 45, 59, 61. и 68. истог закона.

Одредбом члана 45. став 4. ПЗ прописано је да се оцем детета које је рођено ван брака сматра мушкарац чије је очинство утврђено признањем, односно чије је очинство утврђено правноснажном судском пресудом.

Одредбом члана 59. став 1. и 2. истог закона прописано је да дете има право да зна ко су му родитељи и да то право може бити ограничено само овим законом.

Одредбом члана 61. ПЗ прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи и да то право може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета.

Одредбом члана 68. ПЗ прописано је да родитељи имају право и дужност да се старају о детету, што обухвата чување, подизање, васпитање, образовање, заступање, издржавање, те управљање и располагање имовином детета.

Одредбом члана 165. ПЗ порописано је да лице које је фактички давало издржавање, а није имало правну обавезу, има право на накнаду од лица које је по овом закону било дужно да даје издржавање. Ако је више лица истовремено било дужно да даје издржавање, њихова обавеза је солидарна.

Из наведених законских одредби произилази да вршење родитељског права садржи одређена права и обавезе детета и родитеља. У конкретном случају, чињеница да је тужени отац ћерке тужиле ВВ рођене ... године, утврђено је правноснажном пресудом Вишег суда у Београду од 24.01.2013. године, по њеној тужби од 01.11.2012. године, од када је и утврђена обавеза туженог да доприноси њеном издржавању. До тада родитељско право искључиво је вршила тужила,

старајући се о заједничком детету странака, између осталог обезбеђујући јој потребно издржавање. У томе није учествовао тужени, који је за рођење детета сазнао тек подношењем тужбе, тада већ пунолетног детета ВВ. Та чињеница коју је тужени током овог поступка истицао, а која од стране тужиле није оспорена, у ситуацији када тужилца против туженог никада није покренула никакав поступак, за утврђивање очинства или обавезе издржавања детета, супротно ставу нижестепених судова, је по оцени Врховног касационог суда, битна за одлуку у овој парници.

Наиме, независно од става Апелационог суда у Београду да родитељ који је, искључиво или у већем делу но што је обавезан, учествовао у издржавању детета, има право регреса од другог родитеља који је ту своју обавезу у целости или делимично занемарио, у конкретном случају тужилца нема право на накнаду ових трошкова, јер тужени својом вољом није занемарио своју обавезу да доприноси издржавању заједничког детета. То је учињено вољом тужиле, па је тужени све до доношења судске одлуке по пунолетству детета, био лишен могућности да врши родитељско право у складу са одредбама члана 68. Породичног закона, па и обавезе да доприноси издржавању детета, што би било у најбољем интересу детета. Наиме, парница ради остварења права на регрес лица које је фактички давало издржавање у односу на лице које је по закону било дужно да даје издржавање, није парница у којој се остварује законско право детета на издржавање од родитеља. Право на издржавање детета у односу на родитеља који то не чини, остварује се у смислу члана 278. Породичног закона, подношењем тужбе, што је и у најбољем интересу детета, јер се на тај начин од подношења тужбе па убудуће, ово право остварује континуирано и месечно у висини потреба детета и могућности родитеља, за разлику од накнаде за дато издржавање које добија лице које је ту накнаду дало и то у висини тих трошкова, који не морају увек одговарати стварним потребама детета. Право на издржавање дете је и остварило од дана подношења тужбе за утврђење очинства, па убудуће, те се овај спор није ни водио ради заштите најбољег интереса детета.

Из наведених разлога применом члана 416. ЗПП одлучено је као у изреци. Преиначена је и одлука о трошковима поступка у смислу члана 165. у вези члана 153, 154. И 163. ЗПП, те су туженом признати и досуђени потребни, а опредељени трошкови које је имао у овој парници према важећој АТ и Закону о судским таксама и то на име састава одговора на тужбу износ од 9.000,00 динара, састава жалбе и ревизије по 18.000,00 динара и на име заступања од стране адвоката на пет одржаних рочишта износ од по 10.500,00 динара, што заједно са судским таксама за одговор на тужбу у износу од 9.400,00 динара, за жалбу и ревизију од по 18.807,00 динара, укупно износи 135.504,00 динара.

**Председник већа – судија
Љубица Милутиновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић